

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 06-07-2012			
Organizacioni jedinica	Manifestaciona oznaka	Kodni broj	Broj priloga
01,02+02-1-29/12			

Broj: 05-02-1615-2/11
Sarajevo, 4.7.2012. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH
- Zastupnički dom -
- Dom naroda -

SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 10. sjednici održanoj 12.6.2012. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine, te zaključilo da se isti uputi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u privitku dostavljamo Prijedlog zakona o udrugama Bosne i Hercegovine, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, kao i elektroničku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ**

НАЦРТ :

**ЗАКОН О УДРУЖЕЊИМА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Сарајево, март 2012. године

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на __ сједници Представничког дома, одржаној _____ године, и на __ сједници Дома народа, одржаној _____ године, усвојила је

ЗАКОН О УДРУЖЕЊИМА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ДИО ПРВИ - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

(1) Овим законом уређују се оснивање и правни положај удружења, регистрација, престанак постојања и брисање из Регистра удружења, статусне промјене и друга питања значајна за рад удружења која изаберу да се региструју у складу са овим законом на нивоу Босне и Херцеговине.

(2) Овим законом уређује се и дјеловање страних удружења у Босни и Херцеговини, која изаберу да региструју представништво у складу са овим законом на нивоу Босне и Херцеговине.

Члан 2. (Појам удружења)

(1) Удружење, у смислу овог закона, је добровољна, невладина, непрофитна организација заснована на слободи удруживања физичких или правних лица, основана ради остваривања и унапређења одређеног заједничког или општег циља и интереса, у областима заштите људских права и слобода, екологије, хуманитарних активности, информационих технологија, културних, националних, пронаталитетних, просвјетних, социјалних, струковних, спортских, техничких, здравствених, научних и сличних циљева, који нису у супротности са Уставом или законом.

(2) Одредбе овог закона примјењују се и на удружења чији је правни статус уређен посебним законом, уколико тим посебним законом није другачије прописано.

Члан 3. (Слобода и циљ удруживања)

(1) Удружење се оснива и организује слободно и самостално је у остваривању својих циљева, који су усмјерени ка истим или сличним циљевима и другим сродним областима.

(2) Циљ и дјеловање удружења не могу бити усмјерени на насилно рушење уставног поретка и нарушавање територијалне цјеловитости Босне и Херцеговине, кршење зајамчених људских или мањинских права или изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетрпеливости засноване на расној, националној, вјерској

или другој припадности или опредјељењу, као и полу, роду, физичким, психичким или другим карактеристикама и способностима.

(3) Циљ и дјеловање удружења не може укључивати прикупљање средстава за кандидате или финансирање кандидата, односно финансирање политичких странака.

Члан 4. (Упис у Регистар)

- (1) Упис у Регистар удружења је добровољан.
- (2) Удружење стиче статус правног лица даном уписа у Регистар.
- (3) Поступак за регистрацију, упис измјена и допуна регистрације и престанак рада удружења води се по одредбама овог закона и Закона о управном поступку.

Члан 5. (Јавност рада)

- (1) Рад удружења је јаван.
- (2) Остваривање јавности рада уређује се статутом удружења.

Члан 6. (Вријеме на које се оснива удружење)

- (1) Удружење се оснива на неодређено или одређено вријеме.
- (2) Ако у оснивачком акту и статуту није другачије одређено, сматра се да је удружење основано на неодређено вријеме.

Члан 7. (Савези и дијелови удружења)

- (1) Удружења се могу удруживати у савезе и друге асоцијације у земљи и иностранству, у којима се њихови интереси повезују на вишем нивоу.
- (2) На савезе из става (1) овог члана сходно се примјењују одредбе овог закона, када се савез оснива по одредбама овог закона, ако посебним законом није другачије прописано.
- (3) Дио удружења (секција, група, клуб, огранак, подружница и др.) нема статус правног лица, ако посебним законом није другачије прописано.

Члан 8. (Статусне промјене)

Статусне промјене удружења врше се на начин утврђен овим законом.

Члан 9. (Законитост рада удружења)

Удружење дјелује у складу са законом, статутом и другим општим актима, као и правилима савеза и асоцијација чији је члан.

ДИО ДРУГИ - ОСНИВАЊЕ И НАЗИВ

Члан 10. (Оснивачи удружења)

- (1) Удружење могу основати најмање три оснивача који имају пребивалиште, боравиште, односно сједиште на територији Босне и Херцеговине.
- (2) Малољетно лице са навршених 16 година живота може бити оснивач удружења уз изјаву о давању сагласности његовог законског заступника, у складу са законом.
- (3) Изјава из става (2) овог члана мора да садржи потврду о овјери потписа законског заступника, у складу са законом.
- (4) Оснивачи удружења не могу бити држава Босна и Херцеговина, ентитети, кантони, градови, општине, мјесне заједнице и њихови органи, државна предузећа и фондови.

Члан 11. (Оснивање удружења и оснивачки акт)

- (1) Удружење се оснива усвајањем оснивачког акта, статута и избором лица овлаштеног за заступање удружења, на оснивачкој скупштини удружења.
- (2) Оснивачки акт удружења садржи:
 - а) лична имена, односно називе оснивача и њихова пребивалишта, боравишта, односно сједишта на територији Босне и Херцеговине;
 - б) назив удружења и скраћени назив, ако га удружење има;
 - ц) сједиште и адресу удружења;
 - д) циљеве удружења;
 - е) лично име и адресу лица овлаштеног за заступање удружења;
 - ф) потписе оснивача и њихове јединствене матичне бројеве грађана, односно број путне исправе и државу издавања путне исправе за осниваче који су страни држављани, и
 - г) број и датум доношења оснивачког акта.

(3) Правно лице као оснивач удружења потписује се тако што његов овлаштени заступник уз назив правног лица наводи своје пуно име и презиме, потпис и печат, матични број и порески идентификациони број правног лица.

Члан 12. **(Статут удружења)**

- (1) Статут је основни општи акт удружења.
- (2) Други општи акти, које удружење доноси, морају бити у сагласности са статутом.
- (3) Одредбе другог општег акта удружења које су супротне статуту, ништавне су.
- (4) Статутом се обавезно уређују:
 - а) назив удружења и скраћени назив, ако га удружења има;
 - б) сједиште удружења;
 - ц) циљеви удружења;
 - д) опис и садржај знака удружења;
 - е) изглед и садржина печата;
 - ф) услови и начин учлањивања и престанка чланства;
 - г) права, обавезе и одговорност чланова;
 - х) унутрашња организација, органи удружења, њихова овлаштења, састав, начин рада, начин избора и опозива, трајање мандата и начин одлучивања;
 - и) заступање удружења;
 - ј) поступак усвајања финансијских и других извјештаја;
 - к) начин стицања средстава за остваривање циљева и располагање средствима,
 - л) начин одлучивања о статусним промјенама и престанку рада;
 - м) поступање са имовином удружења у случају престанка рада удружења;
 - н) остваривање јавности рада;
 - о) поступак за измјене и допуне статута и поступак доношења измјена других општих аката удружења, ако их доноси;
 - п) друга питања утврђена законом.
- (5) Статутом се могу уредити и друга питања од значаја за рад удружења.

Члан 13.

(Назив удружења)

- (1) Удружење има назив.
- (2) Назив удружења мора бити на једном од три језика и једном од два писма која су у службеној употреби у Босни и Херцеговини, за које се определијели подносилац захтјева.
- (3) Назив удружења може садржати поједине стране ријечи ако оне чине назив међународне организације уз претходно писмено дату сагласност, ако су стране ријечи уобичајене или ако за њих нема одговарајуће ријечи на неком од језика и писама који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини или ако се ради о ријечима на мртвом језику.
- (4) Назив удружења, ако је то предвиђено статутом, може бити и на језику и писму националне мањине у Босни и Херцеговини. Назив на језику и писму националне мањине уписује се у Регистар послџе назива удружења на једном од три језика и једном од два писма која су у службеној употреби у Босни и Херцеговини.
- (5) Назив удружења, ако је то предвиђено статутом, може се уписати у Регистар и у преводу на један или више страних језика, послџе уписа назива удружења на једном од три језика и једном од два писма која су у службеној употреби у Босни и Херцеговини, односно језику и писму националне мањине.
- (6) Назив удружења из ст. (4) и (5) овог члана мора се употребљавати уз назив удружења на једном од три језика и једном од два писма која су у службеној употреби у Босни и Херцеговини.

Члан 14.

(Скраћени назив удружења)

- (1) Удружење може имати и скраћени назив, који се одређује оснивачким актом и статутом, а који мора садржавати основне карактеристике пуног назива удружења.
- (2) Скраћени назив удружења мора бити на једном од три језика и једном од два писма која су у службеној употреби у Босни и Херцеговини, за које се определијели подносилац захтјева.

Члан 15.

(Употреба назива удружења)

Назив и скраћени назив удружење је дужно користити у правном промету, у облику и садржају у којем је уписано у Регистар.

Члан 16.

(Разликовање назива удружења)

- (1) Назив новооснованог удружења не може бити идентичан називу других удружења која су уписана или уредно пријављена за упис у Регистар.

(2) Назив удружења не смије да изазива забуну у односу на назив другог удружења, као и у односу на називе других правних лица, у погледу тога о каквој се врсти правног лица ради.

(3) Ако се поднесу два или више захтјева за упис у Регистар удружења са истим називом, одобриће се упис оном удружењу које је прво поднијело захтјев.

Члан 17.
(Сједиште удружења)

(1) Удружење има сједиште.

(2) Сједиште удружења мора бити на територији Босне и Херцеговине.

(3) Удружење има слободу дјеловања на цијелом подручју Босне и Херцеговине, без обзира гдје је сједиште удружења.

Члан 18.
(Симболи визуелног идентитета)

(1) Удружење може имати свој знак, логотип и друге симболе, у складу са статутом.

(2) Симболи визуелног идентитета удружења не могу бити идентични симболима других удружења која су уписана или уредно пријављена за упис у Регистар, као и у односу на знак, логотип и друге симболе других правних лица, нити изазивати забуну о удружењу, његовим циљевима или у погледу тога о каквој се врсти правног лица ради.

ДИО ТРЕЋИ - ЧЛАНСТВО И ОРГАНИ

Члан 19.
(Чланство у удружењу)

(1) Свако лице може под једнаким условима утврђеним статутом да постане члан удружења.

(2) Физичко лице може бити члан удружења независно од година старости, у складу са овим законом и статутом.

(3) Изјаву о приступању, односно учлањењу у удружење за малолетно лице до 14 година живота даје његов законски заступник у складу са законом, а ако је у питању малолетник са навршених 14 година живота, изјаву даје сам малолетник уз изјаву о давању сагласности његовог законског заступника, у складу са законом.

(4) Удружење води евиденцију о својим члановима.

Члан 20.
(Ништавност одлуке органа удружења)

(1) Сваки члан удружења може покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Суд) за утврђивање ништавности општег акта удружења који је донесен супротно статуту или другом општем акту удружења, односно за утврђивање ништавности појединачног акта удружења који је донесен супротно закону, статуту или другом општем акту удружења, у року од петнаест дана од дана сазнања за акт, а најкасније у року од шест мјесеци од дана доношења акта.

(2) Утврђивањем ништавности акта из става (1) овог члана не дира се у права стечена од стране трећих савјесних лица.

(3) Поступак за утврђивање ништавности акта из става (1) овог члана води се према одредбама закона којим се уређује парнични поступак.

Члан 21. (Управљање удружењем)

Чланови управљају удружењем непосредно или преко својих изабраних представника у органима удружења.

Члан 22. (Скупштина удружења)

(1) Скупштина је обавезни и највиши орган удружења.

(2) Статутом се може утврдити другачији назив скупштине удружења.

(3) Скупштину чине сви чланови удружења, осим ако статутом удружења није другачије уређено.

(4) Статутом се одређује начин представљања чланова удружења у скупштини удружења.

(5) Скупштина удружења је надлежна за:

а) усвајање статута удружења, његове измјене и допуне, као и других аката одређеним статутом;

б) именовање и разрјешење органа удружења и лица овлаштених за заступање удружења;

ц) одлучивање о удруживању у савезе;

д) усвајање годишњег финансијског извјештаја и извјештаја о раду удружења;

е) статусне промјене удружења и престанак рада удружења;

ф) друга питања утврђена статутом удружења, као и питања која нису у надлежности других органа удружења.

(6) Редовна сједница скупштине одржава се најмање једном годишње, при чему се статутом удружења може предвидети и краћи рок.

(7) Ванредна сједница скупштине мора се сазвати ако захтјев за њено сазивање, у писаном облику, поднесе једна трећина чланова удружења, с тим што се статутом може утврдити мањи број чланова удружења од броја утврђеног овим законом.

(8) Ванредна сједница скупштине мора се одржати најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтјева за њено сазивање.

(9) Начин сазивања скупштине, као и начин рада и доношење одлука, ближе се уређује статутом.

Члан 23.

(Лице овлаштено за заступање удружења)

(1) Удружење има једно или више лица овлаштених за заступање удружења (у даљем тексту: заступник удружења), именованих од стране скупштине удружења.

(2) За заступника удружења може бити одређено само пословно способно физичко лице које има пребивалиште или боравиште на територији Босне и Херцеговине.

(3) Заступник удружења дужан је да се придржава овлаштења одређених статутом и одлуком надлежног органа удружења и да предузима радње и активности у вези са радом и дјеловањем удружења, а у складу са законом, статутом и одлукама органа удружења.

Члан 24.

(Други органи удружења)

Статутом се могу предвидјети и други органи удружења.

Члан 25.

(Одговорност за штету)

(1) Чланови органа удружења одговарају солидарно за штету коју својом одлуком проузрокују удружењу, ако је та одлука донесена грубом непажњом или са намјером да се штета проузрокује, осим ако су у поступку доношења одлуке издвојили своје мишљење у записник.

(2) Поступак за накнаду штете покреће се на основу одлуке органа одређеног статутом удружења.

(3) Одредбе овог члана сходно се примјењују и на радње заступника удружења.

ДИО ЧЕТВРТИ - УПИС У РЕГИСТАР

Члан 26.

(Вођење Регистра удружења)

(1) Регистар удружења (у даљем тексту: Регистар) води Министарство правде Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство).

(2) Регистар из става (1) овог члана води се у облику књиге и електронском облику.

(3) Садржај, начин уписа и вођења Регистра из става (1) овог члана ближе се уређује Правилником о начину вођења регистра удружења (у даљем тексту: Правилник), који доноси министар Министарства правде Босне и Херцеговине (у даљем тексту: министар).

Члан 27. (Захтјев за упис)

(1) Упис у Регистар врши се на основу захтјева за упис.

(2) Садржај и изглед захтјева из става (1) овог члана ближе се уређује Правилником.

(3) Захтјев за упис подноси заступник удружења.

(4) Уз захтјев се подносе оснивачки акт, два примјерка статута, као и друге исправе које Правилником утврђује министар.

Члан 28. (Одбијање захтјева за упис)

Ако се у поступку утврди да су циљеви удружења усмјерени на насилно рушење уставног поретка и нарушавање територијалне цјеловитости Босне и Херцеговине, кршење зајамчених људских или мањинских права или изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетрпеливости засноване на расној, националној, вјерској или другој припадности или одређењу, као и полу, роду, физичким, психичким или другим карактеристикама и способностима из члана 3. став (2) овог закона, Министарство ће рјешењем одбити захтјев за упис у Регистар.

Члан 29. (Одбацивање захтјева за упис)

Захтјев за упис се одбацује рјешењем ако:

а) је назив удружења идентичан називу другог удружења које је уписано или уредно пријављено за упис у Регистар;

б) назив удружења изазива забуну у односу на назив другог удружења, као и у односу на називе других правних лица, у погледу тога о каквој се врсти правног лица ради;

ц) је захтјев поднесен од неовлаштеног лица;

д) је захтјев за регистрацију непотпун, о чему се подносилац захтјева упозорава обавјештењем, у ком се наводе разлози због којих регистрација није извршена, као и да

ће се захтјев одбацити ако подносилац захтјева у року од 30 дана од дана пријема обавјештења не поступи по упутама из обавјештења Министарства.

Члан 30.
(Рјешење о упису у Регистар)

(1) Упис у Регистар врши се у року од 30 дана од дана подношења уредног захтјева за упис.

(2) Министарство доноси рјешење о упису у Регистар.

(3) Уз рјешење о упису у Регистар удружењу се доставља примјерак статута који се овјерава печатом Министарства и потписом овлаштеног службеног лица, чиме се потврђује његова истовјетност са примјерком статута који се чува у Министарству.

(4) Рјешење о упису у Регистар садржи:

а) број и датум рјешења о упису у Регистар;

б) регистарски број под којим се врши упис у Регистар;

ц) назив, скраћени назив и назив на језику националних мањина, односно страном језику ако постоји, у складу са чл. 13. и 14. овог закона;

д) адресу удружења;

е) знак, логотип и друге симболе удружења ако их удружење има;

ф) циљеве удружења;

г) имена и адресе заступника удружења, и

х) својство правног лица.

(5) Рјешење о упису у Регистар се објављује у "Службеном гласнику БиХ", о трошку подносиоца захтјева за упис у Регистар.

Члан 31.
(Промјена података који се уписују у Регистар)

(1) Удружење је дужно да Министарству пријави сваку промјену података који се уписују у Регистар, у року од 30 дана од дана настале промјене.

(2) На упис промјена података у Регистру сходно се примјењују одредбе овог закона о упису удружења у Регистар.

(3) У рјешењу о упису промјена наводе се све промјене која се уписује у Регистар и исто се објављује у "Службеном гласнику БиХ", о трошку подносиоца захтјева за упис промјена података који се уписују у Регистар.

(4) Удружење не смије у правном промету поступати по промјенама података нити користити податке о промјенама података из става (1) овог члана, прије него што су промјене података уписане у Регистар удружења.

Члан 32.
(Јавност Регистра)

Подаци уписани у Регистар су јавни, у складу са законом.

ДИО ПЕТИ - ИМОВИНА И ОБАВЉАЊЕ АКТИВНОСТИ

Члан 33.
(Начин стицања имовине удружења)

(1) Удружење може стицати имовину од чланарине, добровољних прилога, донација и поклона (у новцу или натури), финансијских субвенција, оставина, камата на улоге, закупнине, дивиденди и на друге законом дозвољене начине.

(2) Није допуштено директно или индиректно стицати добит или друге материјалне користи остварене из активности којима се остварују циљеви удружења, оснивачима, члановима удружења, члановима органа удружења, одговорним лицима, запосленим у удружењу или донаторима.

(3) Ограничење из става (2) овог члана не односи се на накнаде за рад запослених или надокнаде трошкова тим лицима у вези са остваривањем законитих циљева и активности утврђених статутом удружења.

Члан 34.
(Активности удружења)

(1) Удружење може да врши оне активности којима се остварују циљеви утврђени оснивачким актом и статутом.

(2) Поред активности из става (1) овог члана, удружење може обављати одређене активности којима се стиче приход у складу са законом.

(3) Удружење може обављати привредну дјелатност преко посебно основаног правног лица.

(4) Удружење нема право да остварену добит од привредне дјелатности основаног правног лица распоређује својим оснивачима, члановима, члановима органа удружења, запосленима.

Члан 35.
(Средства за реализовање програма од јавног интереса)

(1) Средства за подстицање програма или недостајућег дијела средстава за финансирање програма (у даљем тексту: програм) који реализују удружења, а која су од

јавног интереса, обезбјеђују се у буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.

(2) Савјет министара Босне и Херцеговине, односно надлежна министарства, у складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине, додјељује средства из става (1) овог члана на основу спроведеног јавног конкурса и закључује уговоре о реализовању одобрених програма.

(3) Под програмом од јавног интереса из става (1) овог члана нарочито се сматрају програми у области: социјалне заштите, борачко-инвалидске заштите, заштите лица са инвалидитетом, друштвене бриге о дјечи, подстицања наталитета, помоћи старима, здравствене заштите, заштите и промовисања људских и мањинских права, образовања, науке, културе, информисања, заштите животне средине, одрживог развоја, заштите животиња, заштите потрошача, борбе против корупције, као и хуманитарни програми и други програми у којима удружење искључиво и непосредно слиједи јавне потребе.

(4) Удружења која су из буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине добила средства за реализовање програма од јавног интереса најмање једанпут годишње чине доступним јавности извештај о свом раду и о обиму и начину стицања и коришћења средстава на начин прописан статутом удружења и тај извештај обавезно достављају даваоцу средстава.

(5) Удружење је обавезно да средства из става (1) овог члана користи искључиво за реализовање одобрених програма.

Члан 36.

(Пословне књиге и финансијски извјештаји)

(1) Удружење води пословне књиге, сачињава финансијске извјештаје и подлијеже вршењу ревизије финансијских извјештаја, у складу са прописима о рачуноводству и ревизији.

(2) Годишњи обрачуни и извјештаји о активностима удружења подnose се скупштини удружења на начин утврђен статутом.

Члан 37.

(Одговорност за обавезе удружења)

(1) За своје обавезе удружење одговара цјелокупном својом имовином.

(2) Чланови удружења и органа удружења могу лично одговорати за обавезе удружења, ако не поступају са имовином удружења као да је у питању њихова имовина или злоупотребе удружење као форму за незаконите сврхе.

Члан 38.

(Кориштење имовине удружења)

(1) Имовина удружења може да се користи искључиво за остваривање његових статутарних циљева.

(2) Имовина удружења не може се дијелити његовим оснивачима, члановима удружења, члановима органа удружења, одговорним лицима, запосленим у удружењу или донаторима.

(3) Одредбе ст. (1) и (2) овог члана не односе се на давање награда и накнада оправданих трошкова насталих остваривањем статутарних циљева удружења (путни трошкови, дневнице, трошкови преноћишта и сл.), уговорене обавезе и исплату зарада запослених.

Члан 39.
(Прималац имовине удружења)

За случај престанка рада удружења као прималац његове имовине статутом се одређује домаће удружење регистровано за област остваривања истих или сличних циљева.

Члан 40.
(Босна и Херцеговина као прималац имовине)

Ако се у тренутку престанка удружења не може поступити на начин одређен овим законом, или ако удружење престаје на основу одлуке о забрани рада, или статутом није одређен начин располагања имовином после престанка удружења, имовина удружења постаје имовина Босне и Херцеговине, с тим што право кориштења припада јединици локалне самоуправе на чијој је територији било сједиште удружења.

Члан 41.
(Ништавност располагања имовином удружења)

Располагање имовином удружења супротно одредбама овог закона ништавно је.

ДИО ШЕСТИ - СТАТУСНЕ ПРОМЈЕНЕ

Члан 42.
(Појам и врсте статусних промјена)

(1) Статусна промјена је промјена правног положаја удружења извршена на основу одлуке скупштине у складу са статутом и овим законом.

(2) Статусне промјене су припајање, спајање и подјела удружења.

Члан 43.
(Припајање удружења)

(1) Припајање је пренос цијеле имовине једног удружења (припојеник) на друго удружење (припојилац), на основу уговора о припајању.

(2) Уговор о припајању садржи називе и сједишта удружења, одредбе о преносу имовине удружења које се припаја (тачан опис права и обавеза која се преносе, при чему је дозвољено упућивање на посебне исправе) и права чланова припојеног удружења.

(3) Припајање једног или више удружења другом уписује се у Регистар удружења.

(4) На упис припајања удружења сходно се примјењују одредбе овог закона о упису оснивања удружења.

(5) Уз захтјев за упис подносе се и одлуке скупштина удружења која учествују у припајању о прихватању закључења уговора о припајању (у истовјетном тексту), уговор о припајању, те рјешење о упису у Регистар удружења која се припајају.

(6) Уписом припајања у Регистар престаје да постоји припојено удружење, а удружење припојилац наставља са радом под називом под којим је уписано у Регистар.

Члан 44. (Спајање удружења)

(1) Спајање је оснивање новог удружења на које прелази цјелокупна имовина два или више удружења која се спајају.

(2) На поступак спајања удружења сходно се примјењују одредбе овог закона о припајању.

(3) Спајањем престају да постоје удружења која су се спојила, а новонастало удружење сматра се новим удружењем на које се сходно примјењују одредбе овог закона о оснивању удружења.

Члан 45. (Подјела удружења)

(1) Удружење се може подијелити на два или више удружења.

(2) Одлука о подјели удружења има правно дејство оснивачког акта.

(3) На поступак подјеле сходно се примјењују одредбе овог закона о припајању удружења.

(4) Подијељено удружење престаје да постоји, а на поступак уписа новонасталих удружења примјењују се одредбе овог закона о оснивању удружења.

(5) Удружења настала подјелом одговарају солидарно за обавезе подијељеног удружења.

(6) Удружења настала подјелом уписују се у Регистар последије разграничења средстава, права и обавеза (диобни биланс).

ДИО СЕДМИ - ПРЕСТАНАК ПОСТОЈАЊА УДРУЖЕЊА

Члан 46.

(Услови и начин брисања удружења из Регистра)

(1) Брисањем из Регистра удружење губи статус правног лица.

(2) Брисање из Регистра врши се ако:

а) се број чланова смањи испод броја потребног за оснивање, а надлежни орган удружења не донесе одлуку о пријему нових чланова у року од 60 дана, на захтјев члана удружења;

б) истекне вријеме на које је удружење основано, када је удружење основано на одређено вријеме;

ц) скупштина удружења донесе одлуку о добровољном престанку рада;

д) је извршена статусна промјена која, у складу са овим законом, има за последицу престанак удружења;

е) се утврди да удружење не обавља активности на остваривању статутарних циљева, односно да није организовано у складу са статутом дуже од двије године непрекидно или ако је протекло двоструко више времена од времена утврђеног статутом за одржавање сједнице скупштине, а она није одржана, на захтјев члана удружења;

ф) је удружењу забрањен рад, и

г) је стечајни поступак окончан рјешењем о престанку постојања удружења.

(3) Министарство утврђује чињенице из става (2) овог члана, на основу чега доноси рјешење о брисању из Регистра удружења, које се објављује у "Службеном гласнику БиХ", по правилу на трошак подносиоца захтјева.

Члан 47.

(Забрана рада удружења)

(1) О забрани рада удружења чији су циљеви или активност супротни одредби члана 3. став (2) овог закона одлучује суд.

(2) Одлука о забрани рада удружења може се заснивати на радњама чланова удружења ако постоји веза између тих радњи и активности удружења или његових циљева, ако се радње заснивају на организованој вољи чланова и ако се према околностима случаја може сматрати да је удружење толерисало радње својих чланова.

(3) Удружењу ће се забранити рад ако се учлани у међународну организацију или удружење из члана 2. овог закона, односно које обавља активност ради остваривања циљева из члана 3. став (2) овог закона.

(4) Забрана рада савеза односи се и на она удружења у његовом чланству која су изричито била обухваћена поступком забране.

(5) Символи визуелног идентитета и друге ознаке удружења коме је забрањен рад (заставе, паролe, униформе, грбови, значке и др.) не смију се јавно употребљавати.

Члан 48.

(Покретање поступка за забрану рада удружења)

(1) Свако може поднијети пријаву о постојању разлога за забрану рада удружења Тужилаштву Босне и Херцеговине.

(2) Ако надлежни тужилац на основу поднесене пријаве или по службеној дужности, оцијени да постоје разлози за забрану рада удружења из члана 3. став (2) овог закона, поднијеће приједлог за забрану рада удружења Суду.

(3) Поступак забране рада удружења води се, ако овим законом није другачије прописано, према одредбама Закона о парничном поступку. Поступак за забрану рада удружења је хитан.

(4) О покретању поступка за забрану рада удружења у Регистар уписује се забиљешка.

Члан 49.

(Поступак пред Судом)

(1) Суд ће без одлагања приједлог за забрану рада удружења из члана 48. овог закона доставити лицу које је у вријеме подношења приједлога за забрану рада удружења било овлаштено за заступање удружења; односно, ако се том лицу достава не може извршити или је оно спријечено уредно заступати удружење, Суд ће поставити привременог заступника и о томе обавјестити регистарско одјељење Министарства на основу чега се у Регистар уписује забиљешка.

(2) Расправу о приједлогу за забрану рада удружења Суд је дужан одржати у року од 15 дана од дана достављања приједлога заступнику удружења у складу са ставом (1) овог члана.

(3) Сваки члан удружења овлаштен је да се умијеша у поступак.

(4) Суд може одржати расправу и донијети одлуку и ако уредно позвана лица не дођу на рочиште, на што се она у позиву за расправу изричито упозоравају.

(5) На основу одржане расправе Суд пресудом изриче забрану рада удружења или одбија приједлог за забрану рада удружења.

(6) Суд изриче и јавно објављује пресуду на расправи.

(7) У образложењу пресуде о забрани рада удружења морају се навести разлози због којих је дјеловање удружења забрањено.

(8) Пресудом којом се забрањује рад удружења Суд мора одлучити и о имовини удружења.

(9) Пресуда се мора израдити у писаном облику и овјерен препис пресуде доставити странкама, надлежном суду ради провођења стечаја у року од 3 дана од дана објављивања и Министарству на основу које се у Регистар уписује забиљешка.

(10) Диспозитив правоснажне пресуде о забрани рада удружења објавиће се у „Службеном гласнику БиХ“.

Члан 50.

(Жалба)

(1) Против пресуде Суда из члана 49. став (5) дозвољена је жалба Апелационом одјељењу Суда Босне и Херцеговине, у року од 8 дана од дана достављања пресуде којом је одлучено о приједлогу за забрану рада удружења.

(2) Жалба против пресуде о забрани рада удружења не задржава њено извршење.

(3) Жалба се доставља на одговор. Рок за одговор на жалбу је 8 дана.

(4) Благовремену и допуштену жалбу Суд ће доставити Апелационом одјељењу Суда Босне и Херцеговине, заједно са свим списима у року од 3 дана од дана пријема одговора на жалбу, односно истека рока за његово подношење.

(5) Апелационо одјељење Суда Босне и Херцеговине дужно је донијети одлуку по жалби у року од 8 дана од дана пријема жалбе са списима.

Члан 51.

(Стечај удружења)

(1) Над удружењем које је трајније неспособно за плаћање обавеза спроводи се поступак стечаја сходно одредбама закона којим се регулише стечај и пореских закона којима се уређује третман обвезника у стечају, о чему се у Регистар уписује забиљешка.

(2) Министарство брише удружење из Регистра на основу правоснажне одлуке надлежног суда на чијем се подручју налази сједиште удружења о закључењу стечајног поступка.

(3) На упис у Регистар података који се односе на стечај удружења сходно се примјењују одредбе закона којим се регулише стечај о упису у надлежни регистар одлука из стечајног поступка.

(4) Пријаву за упис података из ст. (2) и (3) овог члана Министарству доставља стечајни управник.

Члан 52.
(Појам страног удружења)

(1) Страно удружење, у смислу овог закона, јесте удружење са сједиштем у другој држави, регистровано по прописима те државе ради остваривања неког заједничког или општег интереса или циља, а чије активности нису усмјерене на стицање добити, као и међународно удружење или друга страна, односно међународна невладина непрофитна организација која има чланове који су се на добровољној основи повезали ради остваривања неког заједничког или општег интереса или циља који није усмјерен на стицање добити.

(2) Страно представништво у свом називу мора садржавати назив регистрованог страног удружења по прописима те државе.

(2) Одредбе овог закона које се односе на упис у Регистар и рад удружења примјењују се и на упис и рад представништва, канцеларије и другог организационог облика страног или међународног невладиног непрофитног удружења које има сједиште на територији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: представништво), ако законом или међународним уговором није другачије утврђено.

Члан 53.
(Вођење Регистра представништва)

(1) Представништво може да дјелује на територији Босне и Херцеговине након уписа у Регистар који води Министарство.

(2) Регистар из става (1) овог члана води се у облику књиге и електронском облику.

(3) Садржину, начин уписа и вођења Регистра из става (1) овог члана правилником ближе уређује министар.

Члан 54.
(Захтјев за упис представништва у Регистар)

(1) Упис у Регистар врши се на основу захтјева за упис представништва.

(2) Садржину и изглед захтјева из става (1) овог члана правилником ближе уређује министар.

(3) Уз захтјев за упис подноси се: овјерена фотокопија акта и овјерен превод акта о регистрацији удружења или међународне невладине непрофитне организације у матичној држави или овјерена фотокопија потврде (изјаве) овјерене од стране суда или нотара да удружење има према праву матичне државе статус правног лица и без уписа у регистар и овјерен превод потврде (изјаве); овјерена фотокопија одлуке и овјерен превод одлуке надлежног органа страног удружења о отварању представништва у Босни и Херцеговини; овјерен документ и овјерен превод документа матичне државе из кога се утврђује ко су оснивачи удружења које оснива представништво у Босни и Херцеговини; овјерена одлука и овјерен превод одлуке о лицу овлашћеном за

заступање и представљање представништва страног удружења, овјерена фотокопија исправе о идентитету тог лица и пријава пребивалишта, односно боравишта у Босни и Херцеговини; фотокопија и овјерен превод статута или одговарајућег акта који садржи податке о сједишту и унутрашњој организацији представништва страног удружења на територији Босне и Херцеговине.

(4) Министарство доноси рјешење о упису представништва у Регистар.

(5) Рјешење о упису представништва у Регистар објављује се у "Службеном гласнику БиХ", о трошку подносиоца захтјева.

Члан 55.

(Примјена прописа на запослене у представништву)

(1) На странце запослене у представништвима примјењују се прописи којима се уређују кретање и боравак странаца, ако овим или другим законом или међународним уговором није другачије прописано.

(2) На држављане Босне и Херцеговине запослене у представништвима страног удружења примјењују се прописи Босне и Херцеговине.

Члан 56.

(Средства за рад представништва)

(1) Представништво може из иностранства уносити финансијска средства за рад представништва и за остваривање свог програма у складу са одредбама закона којим се уређује девизно пословање.

(2) Представништво може, послџе измирења свих доспјелих пореских и других обавеза у Босни и Херцеговини, располагати неутрошеним финансијским средствима из става (1) овог члана, у складу са одредбама закона којим се уређује девизно пословање.

(3) Представништво може привремено да увезе предмете и опрему који су потребни за његов рад и да са истим располаже у складу са царинским прописима и прописима о спољнотрговинском пословању.

Члан 57.

(Забрана рада представништва)

Одредбе овог закона које се односе на забрану рада удружења примјењују се и на забрану рада представништва, ако законом или међународним уговором није другачије одређено.

Члан 58.

(Услови и начин брисања представништва из Регистра)

(1) Представништво се брише из Регистра:

а) ако је страног удружење престало са радом;

- б) ако је странo удружење одлучило да представништво престане са радом;
- ц) ако је представништву забрањен рад пресудом Суда Босне и Херцеговине.

(2) Министарство доноси рјешење о брисању представништва из Регистра.

(3) Рјешење о брисању представништва из Регистра објављује се у "Службеном гласнику БиХ", о трошку представништва.

ДИО ДЕВЕТИ - ПРАВНА СРЕДСТВА

Члан 59. (Право на жалбу)

Рјешење Министарства донесено у првом степену, у складу са овим законом, коначно је и против истог није допуштена жалба, уколико овим законом није другачије прописано.

Члан 60. (Право на управни спор)

Против рјешења Министарства из члана 59. овог закона може се покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине.

ДИО ДЕСЕТИ - НАДЗОР

Члан 61. (Надлежност за вршење надзора)

(1) Чланови удружења надзиру рад удружења. Ако члан удружења утврди неправилности у провођењу статута, овлаштен је да на то упозори надлежно тијело утврђено статутом, односно скупштину ако статутом није утврђено надлежно тијело. Ако се упозорење не размотри на сједници статутом утврђеног тијела удружења, односно скупштине у року од 30 дана од достављеног писаног упозорења и неправилности не отклоне, члан има право поднијети тужбу Суду, ради заштите својих права прописаних статутом удружења.

(2) Управни надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу овог закона врши Министарство.

(3) Инспекцијски надзор над радом удружења врши Министарство посредством управне инспекције.

ДИО ЈЕДАНАЕСТИ - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 62. (Привредни преступ)

(1) Новчаном казном од 500 до 5.000 КМ казниће се за привредни преступ удружење ако обавља непосредну привредну дјелатност у циљу стицања добити која није у вези

са статутарним одредбама или је обавља прије него што се упише у Регистар привредних субјеката (члан 34. став (2)).

(2) За привредни преступ из става (1) овог члана новчаном казном од 100 до 1.000 КМ казниће се и одговорно лице у удружењу.

Члан 63. (Прекршаји)

(1) Новчаном казном од 300 до 3.000 КМ казниће се за прекршај удружење ако:

а) дјелује супротно закону, статуту и другим општим актима, као и правилима савеза чији је члан (члан 9.);

б) обавља привредну дјелатност супротно одредбама члана 34. став (3);

ц) имовину не користи једино за остваривање својих статутарних циљева (члан 38.);

д) представништво страног удружења отпочне да дјелује прије уписа у Регистар (члан 53. став (1)).

е) извјештај о свом раду и о обиму и начину стицања и кориштења средстава не учини доступним јавности и тај извјештај не достави даваоцу средстава (члан 35. став (4));

ф) назив или скраћени назив не употребљава у правном промету у облику и садржају у коме је уписано у Регистар (члан 15.);

г) у року од 30 дана не пријави Министарству промјену података који се уписују у Регистар (члан 31. став (1));

х) заступник удружења дужан је да се придржава овлаштења одређених статутом и одлуком надлежног органа удружења и да предузима радње и активности у вези са радом и дјеловањем удружења у складу са законом, статутом и одлукама органа удружења (члан 23. став (3));

и) не омогући јавност рада на начин утврђен статутом (члан 5.).

ј) се утврди да удружење не обавља активности на остваривању статутарних циљева, односно да није организовано у складу са статутом дуже од двије године непрекидно или ако је протекло двоструко више времена од времена утврђеног статутом за одржавање сједнице скупштине, а она није одржана, на захтјев члана удружења (члан 46. став (1) тачка е)).

(2) За прекршај из става (1) овог члана новчаном казном од 100 до 1.000 КМ казниће се и одговорно лице у удружењу.

ДИО ДВАНАЕСТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 64.

(Доношење подзаконских аката)

(1) Правилник из члана 26. став (3) донијеће се у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

(2) До доношења правилника из става (1) овог члана примјењиваће се Правилник о начину вођења регистра удружења и фондација Босне и Херцеговине и страних међународних удружења и фондација и других непрофитних организација ("Службени гласник БиХ", бр. 44/10 и 14/12).

(3) Даном почетка примјене Правилника о начину вођења регистра удружења одредбе Правилника о начину вођења регистра удружења и фондација Босне и Херцеговине и страних међународних удружења и фондација и других непрофитних организација, које се односе на фондације, односно на канцеларије и представништва и друге организационе облике страних или међународних организација, остају на снази до доношења Закона о фондацијама Босне и Херцеговине, односно доношења Правилника о начину вођења регистра фондација Босне и Херцеговине и страних међународних фондација.

Члан 65. (Започети поступци)

Поступци започети до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по прописима који важе до почетка примјене овог закона.

Члан 66. (Усклађивање статуса регистрованих удружења)

Удружења уписана у Регистар који води Министарство према Закону о удружењима и фондацијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 32/01, 42/03, 63/08 и 76/11), настављају са радом као удружења од дана почетка примјене овог закона, с тим што су дужна да у року од 24 мјесеца од дана почетка примјене овог закона ускладе свој статут и друге опште акте са одредбама овог закона.

Члан 67. (Поступак усклађивања статуса регистрованих удружења)

(1) Удружења из члана 66. овог закона дужна су да Министарству уз захтјев за упис усклађивања поднесу одлуку о избору заступника удружења и овјерену фотокопију личне карте заступника удружења, као и два примјерка новог статута.

(2) Удружења која не поступе у складу са ставом (1) овог члана, рјешењем Министарства бришу се из Регистра и губе статус правног лица, а њихова имовина прелази на лица одређена статутом, односно законом.

(3) Рјешење Министарства донесено из става (2) овог члана је коначно и против истог није допуштена жалба, али се против истог може покренути управни спор пред Судом.

Члан 68.

(Усклађивање статуса регистрованих страних удружења)

(1) Страна удружења, односно канцеларије, представништва или други организациони облик страног или међународног удружења или друге међународне организације чије је дјеловање на територији Босне и Херцеговине отпочело прије дана почетка примјене овог закона, дужна су да своје дјеловање усагласе са овим законом и да поднесу захтјев за упис у Регистар страних удружења, са потребним документима, у року од 24 мјесеца од дана почетка примјене овог закона.

(2) Ако страном удружење не поступи у складу са ставом (1) овог члана, Министарство доноси рјешење о престанку његовог рада.

(3) Рјешење Министарства из става (2) овог члана је коначно и против истог није допуштена жалба, али се против истог може покренути управни спор пред Судом.

**Члан 69.
(Престанак важења)**

Даном почетка примјене овог закона одредбе Закона о удружењима и фондацијама Босне и Херцеговине које се односе на удружења, односно на канцеларије, представништва или други организациони облик страног или међународног удружења или друге међународне организације, престају да важе, а одредбе које се односе на фондације, односно на канцеларије, представништва или други организациони облик стране или међународне фондације остају на снази до доношења закона о фондацијама Босне и Херцеговине.

**Члан 70.
(Ступање на снагу)**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ”.

ПС БиХ број ____ /12
Сарајево ____ 2012. године

Председавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Уставни основ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану IV став 4.а Устава Босне и Херцеговине, према којем је Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине овлаштена за доношење закона.

2. Разлози за доношење закона

Правни оквир за оснивање и дјеловање удружења у БиХ тренутно је прописан Законом о удружењима и фондацијама Босне и Херцеговине. Слобода удруживања и право на удруживање и приступање удружењима су темељни друштвени принципи утврђени и Уставом Босне и Херцеговине, а представљају и темељни правни принцип држава чланица Европске уније.

Слобода удруживања омогућава појединцима да се удружују и заједнички изразе остварују и заједнички штите своје интересе, што им омогућава активније учешће у управљању друштвеном заједницом.

Удружење грађана се може сматрати једним од темеља демократије. Степен демократије једне земље мјери се степеном поштивања основних људских права и слобода, као и инструментима којима се обезбјеђује остваривање ових права.

Из наведеног разлога смо приступили раздвајању правних питања која се односе на регистрацију удружења и регистрацију фондација, кроз два одвојена закона, како би се поједноставио поступак остваривања права по основу слободе удруживања.

Поред наведеног, треба подсетити да на нашим просторима постоји традиција гарантовања и омогућавања удруживања ради остваривања заједничких непрофитних циљева, још из претходног система. Последица овакве традиције је и то да тренутно у БиХ дјелује више хиљада удружења грађана, основаних ради остваривања најразличитих циљева (нпр. од циљева и интереса везаних за одређену струку или професију, за заштиту природе у најширем смислу; за одређена заједничка својства оснивача и чланова, као што су завичајна удружења или удружења пријатељства са другим народима, за његовање одређених традиција, за заједничка интересовања као што су удружења ловаца и риболоваца, филателиста; па до удружења код којих се као циљ дјеловања наводи заштита људских права и слобода, која се у најширој јавности најчешће једина означавају као невладине организације).

Сходно наведеном, више је озбиљних разлога да се донесу два одвојена прописа којима би се на цјеловит начин уредили положај и дјеловање домаћих и страних удружења, односно домаћих и страних фондација.

Предложена рјешења обезбјеђују остваривање једне од битних слобода права човјека и грађанина у складу са највишим европским стандардима и принципима садржаним у обавезујућим међународним актима.

На овај начин би се успоставио савремен и са европским стандардима усклађен законски оквир за оснивање и дјеловање невладиних организација и омогућила пуна слобода удруживања, уз прописивање прецизних и неопходних услова и механизма за остваривање ове слободе, како ради заштите интереса грађана, чланова невладиних организација, као и ради заштите оправданог интереса државе.

3. Усклађеност прописа са европским законодавством

На нивоу ЕУ постоје заједнички правни принципи и препоруке у овој области, од чијих одредаба у Закону о удружењима Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Закон о удружењима) није одступљено.

4. Имплементациони механизми и начин обезбјеђења поштивања прописа

Имплементација овог закона, којим се на општи начин уређује регистрација удружења, обезбјеђује се у оквиру Министарства правде Босне и Херцеговине, те институција које примјењују одредбе овог закона у оквиру своје надлежности.

5. Средства за имплементацију

Имплементација Закона о удружењима не захтијева посебна средства буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине. Средства за имплементацију овог закона обезбјеђена су у буџету институције. Примјеном одредаба овог закона обезбјеђиваће се приход наплатом такси за уписе у Регистар удружења.

6. Јавне консултације

У складу са одредбама члана 6. Правила за консултације о изради правних прописа ("Службени гласник БиХ", бр. 81/06), Преднацрт закона о удружењима, а након утврђивања текста Преднацрта, постављен на веб страници Министарства правде Босне и Херцеговине, ради достављања коментара заинтересованих страна у року 21 дана од дана стављања Преднацрта на веб страницу.

Јавне консултације у вези са Преднацртом закона о удружењима обављене су у периоду од 1.2.2012. године до 22.2.2012. године.

7. Образложење предложених правних рјешења

Основне одредбе (од члана 1. до члана 9.)

Основним одредбама се, по први пут, на цјеловит начин одређује предмет законског уређивања домаћих и страних удружења. Предложена одредба којом се дефинише појам удружења има за циљ разграничења ове врсте организација од других облика и начина повезивања грађана и омогућавања грађанима да се удружују ради остваривања најразличитијих, само за њих заједничких или општих циљева и интереса. Предложена рјешења крећу се у оквиру међународних стандарда у овој области, а сличне одредбе садржане су и у важећим законима земаља из региона – бивших југословенских република.

Одредбе којима се, сагласно члану II став (3) тачка и) Устава Босне и Херцеговине, прописује слобода удруживања са другима подразумевају добровољност уписа у Регистар, чиме се изражава један од основних принципа статуса невладиних

организација у Европи који спада међу најзначајније новине Закона. Предвиђено је да уписом у Регистар удружење стиче својство правног лица. Правни живот удружења почиње стицањем статуса правног лица. Статус правног лица који удружење стиче уписом у Регистар пружа удружењу низ предности, омогућава му да самостално наступа у правном промету, да обавља и друге активности у складу са Законом. Битно је, међутим, нагласити да одредбе о забрањеним циљевима и дјеловању, као и правне посљедице ове забране, подједнако важе за сва удружења.

Предложеним основним одредбама уређује се и могућност да се удружење оснује на неодређено, али и на одређено вријеме, с обзиром на то да је могуће да остваривање циљева ради којих се удружење оснива буде везано за одређени временски период.

На основу основних одредаба могу се одредити и начела на којима се заснива рад удружења, а то су начело јавности рада и начело законитости рада удружења.

Оснивање и назив удружења (од члана 10. до члана 18.)

Сљедећа рјешења се односе на уређење оснивања удружења.

Као прво предложено је да удружење могу основати најмање три оснивача који имају пребивалиште, боравиште, односно сједиште на територији Босне и Херцеговине. Оснивачи удружења могу да буду пословно способна физичка и правна лица. Како упоредна пракса показује да се у законодавствима европских земаља ради остваривања слободе удруживања број потребних оснивача смањује, предложено је да удружење може бити основано ако постоје најмање три оснивача.

Смисао предложеног рјешења је да се захтијеваним минималним бројем оснивача не отежава и не ограничава слобода удруживања; с друге стране, потребно је да број оснивача задовољава основну, логичну природу појма удруживања. Такође, потребно је истаћи да је омогућено да оснивачи једног удружења буду истовремено физичка и правна лица.

У циљу усклађивања са чланом 15. став (1) ратификоване конвенције Уједињених нација о правима дјетета, којом је предвиђено да државе чланице признају право дјетету на слободу удруживања и слободу окупљања, предложено је рјешење да и малолетна лица са навршених 16 година живота могу бити оснивачи удружења. Приликом одређивања за доњу старосну границу малолетника имао се у виду цјелокупни правни систем БиХ, пошто се у појединим прописима управо навршених 16 година живота узима као основ за стицање одређених права и одговорности. Са друге стране, захтјевом да се малолетно лице може појавити као оснивач или члан удружења само уз овјерену писмену изјаву о давању сагласности његовог законског заступника предложено законско рјешење усклађено је и са одредбама Конвенције о правима дјетета, која говори о забрани злоупотребе дјетета.

Предложеним одредбама прописује се начин оснивања удружења и основна питања која се уређују оснивачким актом и статутом. Удружење се оснива слободно, усвајањем оснивачког акта, статута и избором лица овлаштеног за заступање, на оснивачкој

скупштини, када удружење почиње да дјелује. Имајући у виду чињенице да постоји и да може постојати изузетно велики број удружења, различито оспособљених да у тренутку свог оснивања сагледају и предвиде потребу да уреде сва питања која су од виталног значаја за рад удружења, предложено је релативно детаљно уређење обавезне садржине оснивачког акта и статута, при чему се ни једним од обавезних документа не угрожава самосталност удружења и његова слобода да аутономно уреди унутрашње односе и сопствену организацију. Оснивачки акт је почетни иницијални акт усмјерен на настанак удружења, стога је било нужно законом прописати његов основни садржај, при чему садржина оснивачког акта зависи од тога да ли се као оснивачи појављују физичка или правна лица.

Посебно су дефинисана питања која се односе на обавезну садржину статута. Одредбама закона су предвиђена сва питања без чијег уређивања основним актом удружења удружење не би могло да функционише или би био остављен простор за злоупотребу, односно ограничавање права чланова удружења или не би била осигурана правна безбједност трећих лица која ступају у односе са удружењима.

Што се тиче назива удружења, такође је предвиђена широка слобода у погледу његовог одређивања. Омогућено је да поред назива удружења на једном од три службена језика и једном од два писма која су у употреби у Босни и Херцеговини, за које се определијели подносилац захтјева, у Регистар буде уписан и назив удружења на језику националне мањине, односно на једном или више страних језика, уколико је то предвиђено оснивачким актом и статутом удружења. Такође, омогућено је да назив удружења може садржавати поједине стране ријечи под условом да оне чине назив међународне организације чије је удружење члан, да су те ријечи уобичајене у нашем језику, да за њих нема одговарајуће ријечи у нашем језику или када се ради о ријечима на мртвом језику. Законске одредбе у називу удружења садрже и неопходна органичења која се односе прије свега на то да и назив удружења, односно поједини његови елементи подлијезу забрани која важи за циљеве и дјеловање удружења.

Једно од органичења које је неопходно у циљу правне безбједности односи се на немогућност да се у Регистар упише удружење чији је назив идентичан, односно замјенив називом удружења које је већ уписано или које се раније уредно пријавило за упис. Руководећи се разлозима правне безбједности и заштите трећих савјесних лица која ступају у правни промет са удружењима, предложено је рјешење према којем се пријава за упис у Регистар одбацује уколико је назив удружења идентичан (дакле, у свему потпуно исти) или изазива забуну у односу на назив другог удружења као и у односу на називе других правних лица, у погледу тога о каквој се врсти правног лица ради.

Како удружење може да има симболе визуелног идентитета, логичан начин дефинисања одредаба закона у напријед наведеном смислу је да ни симболи визуелног идентитета не могу бити идентични симболима визуелног идентитета других удружења која су уписана или уредно пријављена за упис у Регистар нити изазивати забуну о удружењу, његовим циљевима или у погледу тога о којој се врсти правног лица ради.

Чланство и органи (од члана 19. до члана 25.)

Добровољност је један од основних принципа на којима се заснива постојање удружења. Она настају и престају вољом својих чланова. Међутим, добровољност се огледа и у томе да свако лице може, под условима и на начин предвиђеним статутом, постати члан удружења. Истовремено, аутономно право удружења је да прописивањем услова за чланство у свом статуту определијели специфична својства која треба да посједује онај ко жели да буде члан удружења, што ће, по правилу, бити условљено циљевима због којих се удружење оснива.

Како се статутом уређују не само услови и начин учлањивања већ и престанак чланства, права, обавезе и одговорности чланова, предложеним одредбама се на најопштији начин омогућава заштита чланова од незаконитих и нестатутарних одлука органа удружења и то кроз право покретања поступка пред надлежним судом ради утврђивања ништавности таквих одлука.

Одредбама којима се предвиђа одговорност чланова удружења за штету коју проузрокују удружења доносећи одлуку грубом непажњом или у намјери да се штета проузрокује, удружење се штити од његових несавјесних чланова. Предложеним законским рјешењима такође су заштићени и чланови удружења појединачно. Слобода аутономног регулисања унутрашњих односа у удружењу такође је једна од компоненти слободе удруживања.

Да би се остварили циљеви због којих је удружење основано и да би обављало активности којима се ти циљеви остварују, удружење има чланове који изражавају своју вољу и управљају удружењем непосредно или посредством изабраних представника у органима удружења. Иако се оставља пуна слобода удружењима да питања унутрашње организације уреде статутом, предлагач је у границама којима се не угрожава аутономија уредио питања везана за органе удружења, а прије свега за скупштину, као највиши орган и њене надлежности у односу на она питања која су од значаја за функционисање удружења, као и за све његове чланове. Из истих разлога неопходно је било законом уредити и основна питања која се тичу заступника удружења.

Упис у Регистар (од члана 26. до члана 32.)

У складу са одредбама закона поступак оснивања удружења претходи поступку уписа у Регистар удружења. Упис у Регистар је врло битан за "живот" удружења, пошто уписом удружење стиче својство правног лица.

У овом приједлогу је посебно обрађена материја која се односи на упис у Регистар, чиме се омогућава правна безбједност у поступку вођења Регистра, уз истовремено успостављање јасних правила и јединствене праксе за упис било ког удружења које се региструје у складу са овим законом.

Предложеним уређивањем садржине Регистра као јавне књиге омогућава се свакоме да се, у складу са законом, информира о релевантним подацима у вези са Регистром.

Поједина начела, која као најопштија важе за све јавне књиге, примјењују се и на Регистар удружења. То значи да Министарство, након што утврди испуњеност законом прописаних услова, уписује удружење у Регистар и од тог су тренутка подаци који су уписани јавни, у складу са законом и свако се може поуздати у њихову тачност.

С обзиром на правне посљедице чињенице уписа, односно да удружење уписом у Регистар стиче статус правног лица, законом је предвиђено не само ко у име удружења подноси пријаву за упис, већ и поступак уписа као најважнијег документа потребног за упис.

Законом је предвиђено да ће о захтјеву за упис, уколико заступник удружења уз захтјев уредно у складу са законом поднесе сва прописана акта, документе, односно податке, Министарство одлучити рјешењем о упису у Регистар. Одбијање захтјева за упис могуће је само из законом предвиђених разлога, као и одбацивање захтјева и то тек ако подносилац захтјева, након обавјештења Министарства, у остављеном року не отклони недостатке који су сметња за упис. Овдје је потребно напоменути да се законом уређују само неопходна одступања од одредаба закона који уређује управни поступак, која су посљедица специфичне природе управне ствари у овој области, док ће се одредбе тог закона примјењивати у свим осталим случајевима који нису посебно уређени овим законом.

Тако ће, на примјер, прије него што донесе рјешење о одбацивању захтјева за упис, Министарство користити могућности које пружа закон који уређује општи управни поступак приликом одређивања конкретног рока за отклањање појединих недостатака – кад уз захтјев нису поднесене све прописане исправе, односно кад оснивачки акт или статут не садрже све податке прописане законом. Одређивање рокова који нису предуги неопходно је не само из разлога економичности поступка, већ имајући у виду и одредбе о називу удружења, да би се избјегло да се тиме посебно угрози остваривање слободе удруживања за друго удружење. Што се тиче разлога који се предвиђају као основ за могуће одбацивање пријаве, они се ограничавају на недостатке у називу удружења, подношење пријаве од стране неовлаштеног лица, подношење захтјева без истовременог подношења свих прописаних прилога, у случају да захтјев, оснивачки акт или статут не садрже све прописане елементе. Захтјев се одбацује рјешењем и против овог управног акта предвиђени су судска заштита и покретање управног спора.

Имајући у виду јавност и поузданост и тачност података уписаних у регистар, прописана је обавеза удружења да пријављује и доставља акте о промјенама података која се уписују у Регистар. Предложени рок од 30 дана од дана настале промјене је примјерен, како са становишта правне безбједности трећих лица и поузданости Регистра, тако и са становишта могућности удружења да благовремено изврши ову обавезу.

Такође је предвиђено да ће се захтјев за регистрацију одбацити рјешењем ако је непотпун, о чему се подносилац захтјева упозорава обавјештењем, у ком се наводе разлози због којих регистрација није извршена, као и да ће се захтјев одбацити ако

подносилац захтјева у року од 30 дана од дана пријема обавјештења не поступи по путама из обавјештења Министарства.

Имовина и обављање активности (од члана 33. до члана 41.)

Када је у питању начин стицања имовине удружења, принцип је да удружења према предложеним рјешењима могу да стичу имовину на сваки законом дозвољен начин. То заправо значи да су дозвољени сви основи стицања имовине у складу са важећим прописима, уз права и обавезе која на основу важећих прописа настају по основу стицања имовине.

Из природе удружења која су по дефиницији непрофитне организације, произилази и основно рјешење, према коме удружење може да врши оне активности којима се остварују циљеви због којих је основано, а који су утврђени статутом.

Предложеним рјешењима, који су општеприхваћени, како у правним системима чланица ЕУ, тако и у правним системима земаља у транзицији, допушта се могућност да удружење обавља и другу активност којом се стиче добит у складу са законом. Дакле, све активности удружења, било непрофитне или профитне, морају искључиво да служе остваривању статутарних циљева удружења. То значи да ни привредне или друге активности удружења нису у функцији стицања добити која је сама себи циљ, већ помажу остваривању непрофитних активности због којих је удружење основано. Међутим, оног тренутка када се удружење појави са намјером да обавља привредну активност, у том сегменту свог дјеловања оно се не може разликовати од сваког другог привредног субјекта који обавља исту дјелатност те подлијеже прописима којима се уређује обављање привредне дјелатности, како у погледу испуњености услова за њихово обављање, тако и у погледу начина обављања.

Такође, у складу са изнесеним разлозима, предвиђено је да удружење не може расподјеливати добит од профитне дјелатности својим оснивачима, члановима, члановима органа, запосленима или са њима повезаним лицима.

С обзиром да се удружења често оснивају ради остваривања неког општег циља или интереса, држава има разлог и основа да подстиче програме од јавног интереса које реализују удружења. Подстицај се врши кроз додјелљивање средстава за реализацију одређеног програма. У складу са важећим прописима, средства за реализацију ових програма додјелљују се на основу спроведеног јавног конкурса и уз закључивање уговора о реализовању одобрених програма, а ближе критеријуме, услове, начин и поступак додјеле, као и начин и поступак враћања додијељених средстава, уређује се посебним прописима. Удружење је обавезно да додијељена средства користи искључиво за реализовање додијељених програма. Законом су набројани програми који би се могли сматрати програмима од јавног интереса. Кориштење оваквог вида подстицаја неминовно подразумијева прописивање обавезе за удружења која су добила средства да најмање једном годишње јавности ставе на увид цјелокупан извјештај о свом раду, обиму и начину стицања и кориштења добијених подстицаја, као и да такав извјештај доставе даваоцу средстава.

Предвиђена обавеза удружења да воде пословне књиге и подносе финансијске извјештаје у складу са прописима о рачуноводству и ревизији, посљедица је права удружења да стичу имовину из различитих извора.

За своје обавезе удружење одговара цјелокупном својом имовином, а ова се не може дијелити лицима којима се не може дијелити ни евентуална добит коју удружење оствари. Предложена рјешења имају за циљ јасно раздвајање правног субјективитета удружења од правног субјективитета његових оснивача и чланова и у складу са основним принципима статуса невладиних организација. Полазећи од већ више пута истицаног основног смисла оснивања и дјеловања удружења, предложен је начин поступања са имовином удружења у случају његовог престанка. Као прво, пошто удружење има право да располаже сопственом имовином, предвиђено је да само удружење својим статутом одређује примаоца имовине за случај да исто престане да постоји. Међутим, из наведених разлога за примаоца имовине се не може одредити било ко, већ та имовина даље треба да служи, бар приближно, сврси коју је већ имала. Зато се за примаоца имовине може одредити само домаће непрофитно правно лице које је основано ради остављавања истих или сличних циљева. Смисао законског рјешења је да се и после престанка постојања удружења обезбиједи спровођење воље оснивача и чланова претходно постојећег удружења, који су допринијели ставрању имовине да би она послужила остваривању одређених циљева.

У случају када са имовином удружења које је престало са радом није могуће поступити на начин предвиђен овим законом или статутом, или удружење статутом није утврдило које ће непрофитно правно лице наслиједити његову имовину, према предложеном рјешењу тзв. имовина којој се не зна власник постаје имовина БиХ, с тим што право кориштења припада јединици локалне самоуправе на чијој је територији удружење имало сједиште.

Статусне промјене (од члана 42. до члана 45.)

Пошто је удружење "живи организам", могуће је да дође до припајања једног удружења другом, до спајања два или више удружења или до подјеле једног удружења на два или више нових удружења. Свака од ових промјена на одређени начин утиче на статус првобитног удружења, те је стога потребно дефинисати могуће облике промјена који су од утицаја на статус самог удружења, а такође уредити правне посљедице сваке од ових промјена.

Престанак постојања удружења (од члана 46. до члана 51.)

Као што се статус правног лица стиче уписом у Регистар, он се и губи брисањем из Регистра.

Разлози за брисање из Регистра изричито су и прецизно дефинисани законом и не остављају простор Министарству за дискрециону оцјену у погледу њиховог поступања. Прва група основа за брисање је посљедица воље самог удружења, кад се број чланова смањи испод броја оснивача потребног за оснивање, а надлежни орган удружења не

донесе одлуку о пријему нових чланова у року од 60 дана; протек времена на које је основано, одлука надлежног органа о престанку рада, извршена статусна промјена која има за посљедицу престанак удружења. Друга група разлога је кад се утврди да удружење не обавља активности на остваривању статутарних циљева, односно да није организовано у складу са статутом дуже од двије године непрекидно или ако је протекло двоструко више времена од времена утврђеног статутом за одржавање сједнице скупштине, а она није одржана, ако је удружењу забрањен рад, ако је покренут стечајни поступак. Поред разлога за брисање, уређени су поступак брисања, орган надлежан за одлучивање о забрани рада удружења, круг лица овлаштен за покретање поступка забране рада удружења, као и поступање Министарства по одлуци надлежног суда.

Што се тиче разлога за забрану рада удружења, треба указати на одредбе Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, као и на одредбе Устава Босне и Херцеговине која се односе на слободу удруживања грађана, којим се ова слобода може ограничити само из разлога који су таквог значаја да је ограничење ове слободе неопходно управо да би се заштитиле слободе и права осталих грађана. Такође је већ у основним одредбама закона предвиђено да циљеви и дјеловање удружења не могу бити усмјерени на насилно рушење уставног поретка и нарушавање територијалне цјелокупности Босне и Херцеговине, кршење зајамчених људских права или мањинских права или изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетрпељивости засноване на расној, националној, вјерској или другој припадности или опредјељењу, као и полу, роду, физичким, психичким или другим карактеристикама и способностима. Досљедно томе, предложено је да се забрана рада удружења може изрећи само ако су циљеви или дјелатности удружења супротни наведеној основној одредби.

Кад је ријеч о одредбама које се односе на престанак постојања удружења имајући у виду да удружење има своју имовину и да ступањем у правне односе може за себе створити права и обавезе, посебно да под одређеним условима удружење може да обавља и привредну дјелатност, било је потребно законски до краја уредити „окончање правног живота“ једног удружења.

Водећи рачуна о усклађености предложених рјешења са правним системом, стечај удружења представља питање којим се разрјешава случај кад правни субјект нема довољно средстава за покриће свих својих обавеза.

Поред наведеног, дефинисано је и покретање поступка за забрану рада удружења, као и поступак пред судом по приједлогу за забрану рада удружења и поступак по жалби, као и омогућавање вођења хитног поступка по приједлогу за забрану рада удружења у циљу обезбјеђивања правне сигурности, као и досљедног омогућавања имплементације Међународне конвенције о слободи удруживања, како би се на што бржи и једноставнији начин омогућило да невладине организације остваре своја права пред надлежним институцијама.

Страна удружења (од члана 52. до члана 58.)

Постоји низ разлога због којих је потребно законом уредити положај, статус и дјеловање страних удружења. С једне стране међународним документима (Европска конвенција о признавању статуса правног лица међународним невладиним организацијама, Стразбур, 24. април 1986. године), слобода дјеловања гарантована је не само у оквирима државе у којој је удружење (невладина организација) основано, већ и ван њених граница, што значи обавезу државе да страним удружењима омогући дјеловање на својој територији. Даље, међу страним удружењима која дјелују у Босни и Херцеговини немали број је оних чије су активности усмјерене на пружање хуманитарне и друге помоћи или успостављање сарадње у области унапређења стручних и научних знања истраживања и сл.; коначно, постоји оправдан интерес да се посредством надлежних државних органа, кроз уредну евиденцију о свим удружењима и дјелатностима због којих су основана, не ускраћујући им слободу дјеловања на аналоган начин као кад се ради о домаћим удружењима, у складу са законом врши надзор над њиховим радом. У складу са правилима која важе за дјеловање домаћих удружења једина забрана чије се прописивање предлаже је да ни страном удружење не може обављати било коју дјелатност ради остваривања неког циља који је у супротности са правним поретком земље у којој дјелује. И у случају страних удружења одлучивање о забрани рада је у надлежности Суда Босне и Херцеговине.

Правна средства (члана 59. и члан 60.)

Како су послови који се односе на удруживања у надлежности Министарства правде БиХ, а с обзиром да је ријеч о невладином сектору, прописано је с циљем да се обезбиједи што већа самосталност у раду невладиних организација у односу на рад владиног сектора, да је рјешење донесено у првом степену коначно и да против истог није допуштена жалба. Међутим, против коначног рјешења може се покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине.

Надзор (члан 61.)

Према рјешењу садржаном у Закону, предвиђено је да чланови удружења надзиру рад удружења. Ако члан удружења утврди неправилност у провођењу статута удружења, овлаштен је на то упозорити надлежно тијело утврђено статутом, односно скупштину ако статутом није утврђено надлежно тијело. Ако се упозорење не размотри на сједници статутом утврђеног тијела удружења, односно скупштина у року од 30 дана од достављеног писменог упозорења не отклони неправилности, члан удружења има право поднијети тужбу суду ради заштите својих права прописаних статутом удружења.

Управни надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу овог закона врши Министарство.

Министарство врши и инспекцијски надзор посредством управне инспекције.

Казнене одредбе (члан 62. и члан 63.)

За случај повреде закона предложене су казнене одредбе и то привредни преступи за обављање привредне дјелатности супротно закону, а прекршаји за повреде које се тичу обавеза удружења као непрофитне организације предвиђених овим законом.

Запријеђени минимуми и максимуми прекршајне казне примјерени су тежини прекршаја и сходно томе су испод општег законског максимума, а приликом одређивања за оквир прекршајних казни се, поред тежине прекршаја, имало у виду да висина запријеђене новчане казне ни на који начин не створи могућност за индиректно угрожавање слободе удруживања.

Прелазне и завршне одредбе (од члана 64. до члана 70.)

Прелазним одредбама је, као прво, предложен примјерен рок од 24 мјесеца за пререгистрацију свих постојећих удружења.

Прелазним и завршним одредбама предвиђено је да престају да важе одредбе Закона о удружењима и фондацијама БиХ којима је тренутно уређена материја која се односи на регистрацију удружења и страних удружења, будући да су исте изгубиле смисао доношењем овог закона.

Такође је прописан поступак усклађивања статуса регистрованих удружења, страних удружења, као и стављање ван снаге прописа након почетка примјене одредаба овог закона.

8. Прибављена мишљења

У поступку израде Нацрта закона о удружењима Босне и Херцеговине прибављена су мишљења надлежних институција, и то:

- Мишљење Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, број: 05-02-2-2733-4/12 од 9.5.2012. године;
- Мишљење Министарства за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, број: 07-02-1170/12 од 5.3.2012. године;
- Мишљење Дирекције за европске интеграције, број: 03/A-06-2-Цј-499-2/12 од 3.4.2012. године, и
- Мишљење Уреда за законодавство, број: 01-02-199/12 од 26.3.2012. године.

Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине, Министарство за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине и Дирекција за европске интеграције дали су мишљења у којима нису изложене примједбе и сугестије на текст Нацрта закона.

Уред за законодавство је дао мишљење у којем су дате примједбе и сугестије, које су углавном уврштене у текст Нацрта закона о удружењима Босне и Херцеговине, осим следећих:

1. Примједба дата на члан 4. став (1) Нацрта закона, да се код позивања на Закон о управном поступку наведе јавно гласило у којем је објављен основни текст, као и измјене тог закона, није уврштена у текст Нацрта закона о удружењима Босне

и Херцеговине из разлога што би се приликом сваке измјене Закона о управном поступку јављала потреба за измјеном Закона о удружењима Босне и Херцеговине.

Исто се односи и на примједбу Уреда за законодавство да се у члану 48. став (3) код позивања на Закон о парничном поступку наведе јавно гласило у којем је објављен основни текст, као и измјене тог закона.

2. Примједба дата на члан 64. став (3) да се прецизно наведу одредбе постојећег правилника које престају да важе почетком примјене Правилника о начину вођења Регистра (чије доношење слиједи), а које одредбе постојећег правилника остају на снази до доношења Закона о фондацијама Босне и Херцеговине, није уврштена у текст Нацрта закона о удружењима Босне и Херцеговине. Ово из разлога што није могуће прецизно „означити“ које одредбе Правилника престају да важе, а које остају на снази, као и из разлога што се Правилником на јединствен начин, углавном истим члановима, прописује поступак уписа у регистре и удружења и фондација Босне и Херцеговине и страних или међународних удружења или фондација или других међународних организација, начин подношења захтјева и образац захтјева за упис промјена у регистру, облик и садржај регистра и начин његовог вођења, чување регистра и збирке исправа, издавање извода из регистра, те друга питања значајна за упис и вођење регистра, у складу са Законом о удружењима и фондацијама Босне и Херцеговине.

Из истих разлога није уврштена примједба Уреда за законодавство да се у члану 69. Нацрта закона прецизно наведу чланови (чланови по бројевима) чије одредбе престају да важе ступањем на снагу предметног закона, а које одредбе постојећег закона о удружењима и фондацијама Босне и Херцеговине остају на снази до доношења Закона о фондацијама Босне и Херцеговине, јер се и Законом о удружењима и фондацијама Босне и Херцеговине, на јединствен начин, и углавном истим члановима, уређују оснивање, регистрација, унутрашња организација и престанак рада удружења и фондација, који изабери да се региструју у својству удружења и фондација на нивоу Босне и Херцеговине, односно од којих се захтијева да се региструју у складу са овим законом.